

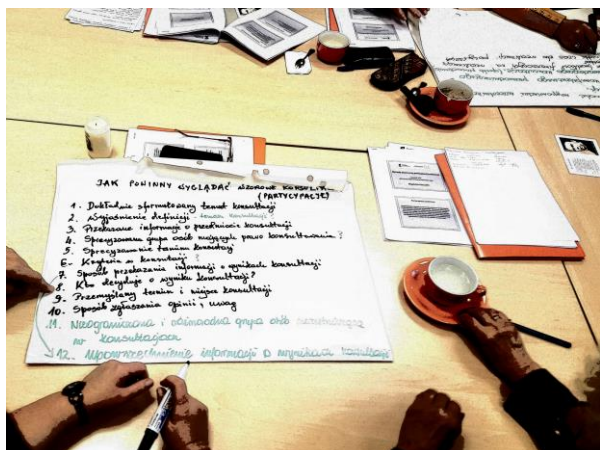
SKUTECZNA PARTYCYPACJA PUBLICZNA NGO W KONTEKŚCIE PODNOSZENIA KOMPETENCJI PRZEDSIĄWCYNI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE NIEZBĘDNYM DO UDZIAŁU W PROCESIE STANOWIENIA PRAWA

Czym jest partycypacja publiczna?

Partycypacja publiczna to **świadome angażowanie się obywateli** w procesy decyzyjne dotyczące ich życia społecznego, kreowania założeń polityk publicznych, życia wspólnot lokalnych, sołectw, gmin, powiatów, miast, dzielnic, województw, czy kraju. To zestaw działań i metod, które służą diagnozowaniu przez obywateli, wspólnie z demokratycznie wybraną władzą publiczną, ich problemów i potrzeby, szukaniu rozwiązań, budowaniu programów i strategii, wdrażaniu ich, ewaluacji. Partycypacja publiczna to złożony proces uczestnictwa obywateli na każdym etapie stanowienia prawa, które jest podstawą wdrażania programów i polityk służących rozwojowi społecznemu, gospodarczemu, politycznemu. Podstawowe założenia procesów partycypacji publicznej to:

- **zaangażowanie** się obywateli, uczestnictwo,
- demokratycznie wybrana władza publiczna na każdym poziomie- samorządowym, krajowym jest **uznana za legalną**,
- władza publiczna współpracuje z obywatelami i podmiotami reprezentującymi obywateli w oparciu o **zasadę partnerstwa**.

Zatem partycypacja publiczna to nie jednorazowy akt głosowania w wyborach powszechnych raz na określoną kadencję władz, ale **bieżące zaangażowanie obywateli** w proces stanowienia prawa. Aby to było możliwe, to z jednej strony władza publiczna musi stwarzać obywatelom możliwość uczestnictwa, z drugiej strony obywatele muszą aktywnie angażować się w różnych formach partycypacji publicznej.

Działania i formy partycypacji publicznej

Możliwość uczestnictwa obywateli w procesach partycypacyjnych władza publiczna może gwarantować stosując różne metody i działania, ale podstawową zasadą partycypacji i realnego uczestnictwa obywateli, wypowiedania się, opiniowania, konsultowania się jest **dostęp do informacji publicznej**. Bez wiedzy na temat procesów decyzyjnych, założeń programów publicznych, faktycznego stanu prawa, obywatele nie mają podstawy do budowania wartościowych opinii, konsultacji i założeń. Dostęp do informacji publicznej i wiedza dotycząca bieżących spraw publicznych i społecznych jest niezbędna do pełnego i wartościowego procesu partycypacyjnego. Taka wiedza umożliwia uczestnictwo obywateli w takich działaniach partycypacyjnych jak np.:

- Konsultacje społeczne
- Referendum
- Bezpośrednie kontakty z przedstawicielami publicznymi: posłami, senatorami, radnymi
- Prace w podmiotach, ciałach dialogu społecznego i/lub reprezentatywnego jak np.: rady pożytku publicznego, rady seniorów, rady zatrudnienia, grupy robocze, komisje stałe.

Organizacje pozarządowe w procesie partycypacji publicznej

Organizacje pozarządowe stanowią w państwie demokratycznym niezbędny element życia społecznego, publicznego i procesów partycypacji publicznej. Organizacje pozarządowe powstają z inicjatywy wolnych obywateli aby realizować projekty i programy odpowiadające na potrzeby społeczne i/lub publiczne. Diagnoza społeczna, znajomość środowisk lokalnych, wspólnotowych, rozeznanie problemów grup społecznych ze szczególnymi potrzebami, jak np.: osoby niepełnosprawne, kobiety, dzieci, młodzież, seniorzy to jedna z przesłanek do angażowania organizacje pozarządowe w procesy partycypacyjne. Ponadto, organizacje pozarządowe stanowią obywatelską reprezentację głosów i interesów społecznych, są rzecznikami spraw ludzi i wspólnot, które powinny być przedmiotem prac władzy publicznej, przez organizacje pozarządowe przepływa wiedza społeczna niezbędna do stanowienia dobrego prawa, podejmowania dobrych decyzji, zapewniających **bezpieczny rozwój społeczny i dobrobyt wspólnotowy**. W ramach działań rzeczniczych i reprezentacyjnych organizacje pozarządowe mogą prowadzić i prowadzą działania

wzmacniające udział ich przedstawicieli w procesie stanowienia prawa, w szczególności poprzez:

- udziału w konsultacjach publicznych i konsultacji społecznych w ramach samorządowego i rządowego procesu legislacyjnego
- składanie petycji lub inicjatyw obywatelskich w ramach polskiego procesu stanowienia prawa
- kandydowania do grup, ciał przedstawicielskich i dialogu społecznego i obywatelskiego, jak np. Rady Pożytku Publicznego, Stałe Grupy Konsultacyjne, Rady Seniorów, Powiatowe Rady Zatrudnienia itp.

Skuteczność i kompetencje przedstawicieli organizacji pozarządowych w procesie stanowienia prawa

Skuteczny udział przedstawicieli organizacji pozarządowych w procesie stanowienia prawa, rzecznictwo interesu społecznego oraz reprezentacja sektora obywatelskiego w procesie stanowienia prawa jest możliwa wówczas jeżeli przedstawiciele organizacji pozarządowych posiadają odpowiednie **kompetencje**, które umożliwiają i/lub ułatwiają prace partycypacyjne i aktywne uczestnictwo. Na kompetencje składają się trzy atrybuty:

- Wiedza
- Umiejętności
- Postawy

Skuteczność przedstawicieli organizacji pozarządowych w procesie konsultacji stanowionego prawa jest związana z odpowiednim przygotowaniem się, podejmowaniem działań edukacyjnych i samokształceniowych, tak aby pełne kompetencje, skutkowały wartościowym formułowaniem opinii, konsultacji, zdań, czy propozycji społecznych. Katalog cech dla poszczególnych atrybutów kompetencji w obszarze partycypacji publicznej jest związany z:

WIEDZA

- posiadaniem specjalistycznej wiedzy w różnych dziedzinach w szczególności np.: prawo regulujące działalność organizacji pozarządowych, prawo w obszarze polityki

społecznej, ustawodawstwo regulujące możliwość uczestnictwa NGO w procesie stanowienia prawa, prawo rynku pracy, prawo pracy, prawo w zakresie funduszy UE, prawo gospodarcze, prawo w zakresie przedsiębiorczości, prawo samorządu terytorialnego, prawo międzynarodowe, ustawodawstwa regulującego dostęp do informacji publicznej, kodeks postępowania administracyjnego, prawo gospodarcze;

- posiadanie wiedzy z zakresu procedur funkcjonowania ciał dialogu społecznego i obywatelskiego, praw i obowiązków organizacji pozarządowych w procesie stanowienia prawa, praw i obowiązków przedstawicieli administracji publicznej w procesie stanowienia prawa, źródeł prawa w Polsce.

UMIEJĘTNOŚCI

- posiadanie umiejętności formułowania argumentów, stanowisk, opinii
- posiadanie umiejętności reprezentowania szerszych grup społecznych, środowiska, a nie interesu tylko swojej organizacji
- posiadanie umiejętności analizy dokumentów, aktów prawnych
- posiadanie umiejętności wyciągania wniosków,
- posiadanie umiejętności współpracy w wypracowywaniu stanowisk
- posiadanie umiejętności rozróżniania etapów stanowienia prawa

POSTAWY

- nastawienie na dialog oraz współpracę,
- odpowiedzialność za zajmowane stanowiska w procesie stanowienia prawa
- rzetelność i dokumentowanie prac w procesie stanowienia prawa
- posiadanie „czystych intencji”, partycypacja nie powinna stanowić form manipulacji ani mieć charakteru fasadowego,
- poszanowanie dobra ogólnospołecznego oraz interesu ogólnego
- szacunek do przepisów prawa
- dzielenie się wiedzą, przejrzystość i jawność w procesie stanowienia prawa.

Podsumowanie

Projekt „Skuteczna partycypacja publiczna NGO” finansowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.16. Usprawnienie procesu

stanowienia prawa), którego realizatorem jest Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce z siedzibą w Krakowie wraz ze Stowarzyszeniem Rozwoju Karier Doktorantów i Doktorów POLDOC ma na celu **rozwój kompetencji** przedstawicieli **małopolskich organizacji pozarządowych** w procesie stanowienia prawa. Poprzez różne formy edukacyjne: szkolenia, seminaria, materiały edukacyjne, fora wpływa na wzrost specjalistycznej wiedzy przedstawicieli małopolskich NGO, rozwój umiejętności przydatnych w procesie stanowienia prawa oraz rozwój właściwych postaw partycypacyjnych. Dzięki temu może wzrosnąć potencjał małopolskich organizacji pozarządowych i ich przedstawicieli w pracach doraźnych i stałych w ramach procesów konsultacji publicznych i społecznych.

